

JUGOSLOVANSKI OBRtnIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRtNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja dvakrat na mesec, in sicer 1. in 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

24 K, za pol leta 12 K, posamezna številka velja 2 K. — Inserati po dogovoru. — Roko-

pisati se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica števil. 3.

A. Š.:

Čevljarstvo v Trziču.

Od davnih časov že je slul Trzič po svoji razviti obrti. V prejšnjem času je cvetelo kovaštvo, pozneje pa čevljarstvo. Toda čas ima svoje muhe, in vsaka stvar na svetu svoj konec. Kovaštvo se je vzdržalo precej dolgo, toda kakor je kovaštvo že propadlo, tako začenja sedaj tudi čevljarstvo. Kdor pazno zasleduje razvoj zadnjih par let, se čudeč vpraša, kako je to mogoče. Saj smo vendar trgali in razbijali obutal čela štiri leta in ves ta čas skoro nič ali pa vsaj malo proizvajali. Potemtakem bi moralo biti čevljarskega dela na razpolago.

Ko se je osnovala Jugoslavija, je prvi čas tudi bilo tako in marsikak obrtnik si je prihranil že lepo vsoto. Toda hitro so minili ti zlati časi in obrtniki — čevljarji smo kmalu prišli naravnost v obupen položaj. Čevljarstvo, s katerim se peča pri nas največ obrtnikov, je v polnem razsulu. Dela ni in še manj zaslužka; tako da je mnogo naših čevljarstva izučeni ljudi popolnoma obubožalo. Kdor pa še ni, le z največjo težkočo izhaja, pred sabo gledajoč le temno bodočnost.

V drugih obrtih ni dosti bolje, ker bogatini so ali še od prej založeni, ali pa dobé potrebne izdelke od drugod. Siromaki pa upravičeno — v očigled neznosni dražnji — skušajo zadovoljiti svoje vsakdanje potrebe le v kolikor mogoče omejenem stilu. Zida se tu precej, a kaj to pomaga domačinom, ker vsa boljša dela dobivajo in prevzemajo skoro izključno le tujci, kakor da bi domačini omenjenih del ne bili zmožni. Tako ima tovarnar Kozina enega švicarskega inženirja ter nemškega podjetnika, itotako Mally in predilnica. Da je to slednje v nekakem nesoglasju, se menda ne zdi samo meni, ampak se bo najbrže zdelo tudi javnosti. Saj je vendar dovolj znano, kako so Slovenci zlasti od

Nemcev na Koroškem dan na dan preganjani. In ravno spričo tega dejstva se zdi, da se pri nas nasprotno Nemci še ščitijo. Ali res ni možno dobiti pri nas domačinov, osebja, s katerim bi se nadomestili inozemci? Ali se mar Slovenci moramo bati Nemcev celo na lastni rodni grudi? Za sedaj menda še nismo tako daleč. Edino na Golniku je izjema, ker dela g. Curk, a delo vodi g. Škerjanc. Toda tu se ti še-le odpre prežalostna slika za nas, za vso Jugoslavijo! Ne čudi se preveč, če poslušáš govorico teh delavcev, navadnih dninarjev! Velikokrat ti bo na ušesa donel razgovor o — čevljarstvu. Pri stavbnem delu se govori o čevljarstvu! Ti namreč, — vsaj mnogo jih je —, ki vihtijo krampe in delajo z lopatami, to so izučeni čevljarski mojstri, ki s svojim poklicem ne morejo več izhajati. Živeti pa hoče vsak in zato so si poiskali tega zaslužka. Zares prežalostno! Sreča v nesreči je še to, da čevljarski mojster more prijeti navsezadnje še za kramp. Žalostna ironija!

Če bo šlo tako naprej, bomo kmalu v deveti deželi, o kateri poje pesem: Koročan je čuden svet, smreka ima lipov cvet, raste v lozi smrekov gozd, smokve daje brezov grozd. Grah je v klasju, bob v la-
teh...

Medtem ko tujci in izvozniki delajo mastne dobičke, smo menda domačini samo za to, da bi plačevali visoke davke, s katerimi nas tako darežljivo in obilno zalagajo. Bolje in pametneje bi bilo preskrbeti nam najprej zaslužka, potem šele davkov.

Mnogo se je že ugibalo, kako odpo-
moči današnji krizi; zaman pa čakamo izpeljav. Tu v Trziču je pred letom zaplenila vlada g. Polaku za osem milijonov kron usnja. Bi li ne bilo umestno, da bi dala vlada napraviti iz te ogromne množine usnja vojaške čevlje? Na ta način bi bilo ustrezno državi in nam. Državi, ker bi dobila trpežno in bolj ceneno blago, in

nam, ker bi si pri tem služili naš vsakdanji kruh. Koliko dela bi bilo s toliko količino usnja! Pač ne bi bili potem primorani čevljarski mojstri iskati si zaslužka med dninarji. Toda kaj hočemo, v Belgradu imajo drugih skrbi zadosti. Čevljarska obrt v Sloveniji bo pa po njih brezbriznosti obstojala, dokler ne bo popolnoma — propadla.

Sicer se pa obrtništvo v veliki meri zarveda svojega žalostnega položaja. V Obrtni zvezi je včlanjenih izvanredno veliko članov in snuje se tudi produktivna zadruga. Zanj je dosti zanimanja, a slabi časi zadržujejo njeno uresničenje; zlasti omenjamo žalostno dejstvo, da premožnejši rajši rešujejo obrtne zadeve po gostilnah pri kozarcu vina, kot s trudom in požrtvovalnostjo. Toda obrtniki, gostilniška politika in prazno besedičenje ter navsezadnje še zabavljanje nam ne bo rešilo obrtnega vprašanja. Le močna organizacija in s tem okrepljena samozavest nas bo rešila.

Torej tovariši, otresimo se zaspanosti in brezbriznosti, pomagajmo si sami, ako hočemo, da se bo izboljšal naš težavni položaj. Kompetentne oblasti pa prosimo, naj gledajo naš obupni položaj z resne strani.

Vsi v Obrtno zvezo! Več ko nas bo, bolj se nas bo vpoštevalo. Z združenimi močmi bomo izpeljali ono, kar posameznik ne more. Zanimajmo se pa tudi za naše glasilo »Jugoslovanski Obrtnik«, ki prihaja sicer v precejšnjem številu k nam, vendar pa še vedno premalo. Marsikak obrtnik je naročen na vsakovrstne časopise, le na tistega, ki se res in samo za obrtništvo poteguje, na tistega pa ni. Naročite se in tako bomo skupno v enemu duhu delovali ne samo pri nas, ampak širrom naše prostrane domovine, ter skupno naši boljši bodočnosti nasproti, katero dočakati nam kmalu daj Bog!

Prof. I. D.:

Visoke in nizke obresti.

Kaj je bolje za malega obrtnika, pa tudi za malega kmeta in delavca: če so obresti nizke ali če so visoke?

V prvem trenutku je človek nagnjen, da bi odgovoril: za tistega, ki ima denar v hranilnici, je bolje, če so obresti visoke, za tistega, ki pa išče denarja na posodo, je pa bolje, če so nizke.

Mi bomo v nastopnih vrsticah skušali na kratko dokazati, da je za vsakega človeka, ki nima baš denarja na stotisoče v hranilnici, vedno bolje, če je obrestna mera nizka.

Tisti, ki imajo, recimo, nekaj tisoč kronic v hranilnici, se namreč motijo, če mislijo, da ne plačujejo nič obresti. Obresti plačujemo namreč brez izjeme vsi ljudje in sicer pri vsaki stvari, ki jo kupimo, in še pri davkih. Trгоvec rabi dostikrat posojila za svoje trgovske posle. Ko prodaja blago, mora gledati, da proda toliko dražje, da pokrije obresti od izposojenega kapitala in zraven še sam zasluži. Če ima trgovec sam denar, pa prične računati dobiček šele tam, kjer dobiček presega tisto vsoto, ki bi jo dobil, če bi bil denar naložil v hranilnico. Če ima trgovec 100.000 K denarja, bi mu ta denar nesel danes 3000—5000 K obresti brez dela, če bi naložil denar v hranilnico. Zato lahko mirno rečemo: čim višje so obresti, tem dražje je vsako blago.

Isto je pri davkih. Država išče vedno posojil, ki so tem dražja, čim višja je splošna obrestna mera. Obresti od teh posojil plačamo pri davkih.

Gradi se železnica, na dolg seveda. Dolg je treba obrestovati. Vožnja je tem dražja, čim višja je obrestna mera.

Zida se hiša. Vloženi denar se mora zopet obrestovati. Stanarina mora biti tem višja, čim višja je splošna obrestna mera.

To je samo nekaj malo zgledov za dokaz za našo trditev, da plačujemo obresti vsi brez izjeme. Brezdvomno je, da vsak mali človek, ki ima samo par tisočakov denarja v hranilnici, plača na obrestih veliko več, nego dobi od svojega naloženega denarja.

Kdo ima pa od visoke obrestne mere dobiček? Tisti, ki ima toliko denarja, da dobi več na obrestih »notri« nego izda vsled obresti pri nakupu svojih potrebščin. Tukaj se prične denarni kapital.

Vzemimo n. pr. človeka, ki ima milijon dinarjev denarja. Naloži ga v hranilnico ali banko in dobi najmanj 30.000 dinarjev ali 120.000 K obresti na leto. Od tega denarja on prav lahko živi brez dela. Njega preživijo tisti, ki imajo njegov denar

izposojen. Kdo so ti? Nekaj obresti mu plača trgovec; ta mora gledati, da dobi ta denar nazaj pri prodaji blaga od delavca, obrtnika, kmeta, uradnika. Nekaj obresti zopet plača kmet. Ker ta ne more cene svojih pridelkov lahko povišati, on pač to da od svojega zaslužka. Isto je z uradnikom, isto z delavcem, isto z obrtnikom. Splošno lahko rečemo: obresti od denarja plača tisti, ki dela, bodisi telesno ali duševno.

Pri obrtniku pridev pošteš še to, da so vse surovine, ki jih on predeluje, tem dražje, čim višja je obrestna mera. Dražje je usnje, dražji les, dražje blago za obleko, dražji sukanec, dražje železo itd. Zato so pa tudi obrtni izdelki dražji. Čim dražji so pa izdelki, tem manj ima obrtnik dela.

Zato je jasno, da je za široke plasti ljudstva tem bolje, čim nižje so obresti. Naša težnja mora iti za tem, da bo kapital sam brez dela nesel kolikor mogoče malo obresti; čim manj bo nesel mrtvi kapital, tem bolje bo plačano delo.

Znano je, da je Cerkev dolgo časa sploh prepovedovala jemati od denarja obresti. Dandanes je mali človek, ki ima nekaj malo prihrankov, moralno upravičen jemati obresti baš radi tega, ker on ne samo obresti dobiva, ampak jih, kakor smo videli, tudi plačuje.

Prihodnje leto 1922 bomo praznovali petdesetletnico, odkar se je ustanovila prva slovenska posojilnica v Ljutomeru (1872). Z ustanovitvijo posojilnic se je začelo delati proti oderuštvi pri obrestih. A posojilništvo je napredovalo zelo počasi kljub trudu prvih slovenskih posojilničarjev, bratov dr. Josipa in Mihe Vošnjaka. Tako je n. pr. rekel še dne 21. januarja l. 1881 poslanec Pfeifer v dunajskem parlamentu ob sklepanju postave proti oderuhtom: »Na Kranjskem se težko dobi denar, ker Kranjska posojilnica posoja samo na prvo mesto. Privatniki posojajo na leto povprek za 30 do 50 procentov. Zraven jim mora kmet plačevati še postranske obresti v vinu, sadju, žitu in senu.« (Priatelj, Janika Kersnika zbrani spisi, zvezek VI., sešitek II. in III., str. 394, kjer so dobro opisane socialne razmere pri nas pred Krekovim nastopom.) Za znižanje obrestne mere je pri nas storil največ Krek, ki je prepredel naše dežele z mrežo zadrug. Splošno lahko opazujemo, da je obrestna mera tem višja, čim manj je razvito združništvo. Prva raiffeisenovka se je ustanovila na Kranjskem l. 1894. »Priznati se mora, da so baš raiffeisenovke iztrgale kranjskega kmeta iz rok oderuhov.« (Priatelj l. c., str. 577.)

Delovanje

urada za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani v letu 1919/1920.

(Konec.)

Za lepo razvito pletarsko domačo industrijo ureja urad za pospeševanje velik vrbov nasad za gojenje mladik in je v to svrhu že prevzel v najem od mestnega magistrata ljubljanskega 2 ha zemlje.

Urad za pospeševanje obrti je dal iniciativo za ustanovitev zveze čipkarskih zadrug in trgovcev, ki bo imela namen preskrbovati za vse ozemlje sukanec in razpečavati v inozemstvu »idrijske čipke«.

Urad je sodeloval pri ustanovitvi produktivne zadruge mizarskih mojstrov v Ljubljani ter podpiral mizarsko strojno zadruho v št. Vidu nad Ljubljano pri zgradbi njene delavnice.

Urad za pospeševanje obrti izvršuje nadalje nadzorstvo pri prvi sodarski zadruhi v Črešnjici pri Železnikih, prvi žebljarski in železoobrotni zadruhi v Kropi, čevljarski zadruhi v Ljubljani, produktivni zadruhi mizarskih mojstrov v Mariboru, slavninarski zadruhi v Mengšu ter sitarski in žimarski zadruhi v Stražišču. Navedene zadruge so sprejele svoječasno od avstrijskega urada za pospeševanje obrti na Dunaju posojila v denarju, oziroma stroje proti letnemu odplačevanju. Lastninsko pravico za te stroje, dokler se isti popolnoma ne odplačajo, si je pridržal urad za pospeševanje obrti na Dunaju. Vse te pravice so po likvidaciji prešle na tukajšnji urad.

Posebno pozornost je posvečal urad za pospeševanje obrti razvitku prve žebljarske in železoobrotne zadruge v Kropi. Zadruga namerava izdatno povečati zgradbo svoje vodne sile in nabaviti 20 strojev za izdelovanje čevljarskih žebeljev. Urad je podpiral zadruho pri tem s tehničnimi nasveti. Udeležil se je med drugim tudi pogajanju, ki so se vršila za nakup omenjenih strojev v Pragi, ter pustil izdelati načrte za izrabo vodne sile.

Kovinska obrt trpi vsled pomanjkanja kisika za avtogensko varenje. Urad je zato prevzel od gospodarske komisije deželne vlade za stvarno demobilizacijo napravo za izdelovanje kisika, katero bo spravil v obrat skupno s tukajšnjo tvrdko Vojnovič & Co. Na ta način hoče zasigurati za prihodnje leto potrebno množino kisika.

Društvo »Hrvatski radiša« v Zagrebu je povabil urad, da se udeleži obrtne razstave, ki je trajala od 18. avgusta do 8. septembra 1920. Ker je vabilo došlo šele v zadnjem momentu, je organiziral urad na tej razstavi le oddelek »slovenska domača obrt«, kjer je bilo zastopano čip-

karstvo, pletarstvo, lesna domača obrt, keramika, kovinska obrt, puškarstvo, glavnikarstvo, klobučarstvo in slavninarstvo. Ta oddelek razstave je vzbujal splošno zanimanje in njen praktični uspeh je bil: razprodani predmeti in mnoga naročila.

Svoja izložbena okna v uradnih prostorih je dal urad malim obrtnikom na razpolago ter jim je na ta način prihranil izdatek za drago reklamo.

Na povabilo pekovskih mojstrov se je urad za pospeševanje obrti udeležil tudi pogajanj za ureditev plač pekovskim pomočnikom. S posredovanjem urada se je to mezdno gibanje ugodno rešilo za pekovske mojstre.

Didaktično pospeševanje.

Veliko važnost je polagal urad tudi didaktičnemu pospeševanju obrti. Z ozirom na to je urad nastavljal potovalne učitelje za čevljarstvo, krojaštvo in keramiko.

V proračun za prihodnje poslovno leto pa je projektiral še dve mesti potovalnih učiteljev za mizarstvo in umetno obrt.

V letu 1920. je priredil urad 4 prikrojevalne tečaje za čevljarje, 2 prikrojevalne tečaje za krojače, 1 tečaj za zgradbo železobetonskih traverz, 1 tečaj za pletenje slavninarskih kit v Kropi, 1 tečaj za obrtno knjigovodstvo in kalkulacijo v Ljubljani in 1 poučno predavanje v št. Vidu nad Ljubljano. Povprečno je bilo pri vsakem tečaju 25 udeležencev.

Začetkom prihodnjega leta se otvori v Ljubljani tečaj za mizarne mojstre za luženje, v Celju 1 prikrojevalni tečaj za čevljarje in 1 prikrojevalni tečaj za krojače.

Na podlagi odloka bivšega c. kr. ministrstva za javna dela od 7. januarja 1918, št. 126.450/XXI c, izvršuje urad za pospeševanje obrti nadzorstvo nad izučitvijo invalidov ter jim izdaja tudi pomočniška oziroma mojstrska izpričevala. Urad je izdal invalidom 20 pomočniških izpričeval, in sicer: 10 čevljarjem, 5 krojačem, 2 brivcem, 1 slikarju in pleskarju, 1 mesarju in 1 fotografu. Pri prikrojevalnih tečajih za čevljarje in krojače se je posebno oziralo na invalide-pomočnike.

V javni knjižnici urada za pospeševanje obrti stoji na razpolago obrtnikom 44 periodičnih revij in časopisov in 914 knjig. V letu 1920. se je pomnožila knjižnica za 62 del.

Pomanjkanju strokovnih knjig za obrtnike je skušal urad na ta način odpomoči, da je založil sledeča dela:

Obrtno pravo in delavsko zavarovanje, sestavil dr. Bogumil Senekovič, okrajni glavar, 362 strani.

Pomočniška izkušnja za rokodelske

obrti. Sestavil Henrik Podkrajšek, profesor na kr. obrtni šoli v Ljubljani, 103 strani.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas. Spisal Mihael Presl, profesor na kr. obrtni šoli v Ljubljani, 55 strani.

Urad za pospeševanje obrti je zastopan pri upravni komisiji tehniško visokošolskih fondov, pri odseku za upravo fonda za trgovsko in obrtno šolstvo, gospodarski komisiji deželne vlade za stvarno demobilizacijo, pri prehranjevalnem uradu deželne vlade za Slovenijo glede porazdelitve benecina in strojnega olja, pri stalni elektriški komisiji oddelka zveze industrijcev in pri gospodarskem sosvetu v Beogradu.

Občinske volitve.

Ljubljanski »Uradni list« z dne 26. februarja t. l. objavlja naredbo o izpremembah in popolnitvah občinskega volivnega reda za Slovenijo. Večina členov soglašala z volivnim redom za konstituanto. Ženske nimajo volivne pravice. Število občinskih odbornikov je določeno postopno od 10 odbornikov in ravno toliko namestnikov za najmanjše občine z manj nego 500 prebivalci; do 48 odbornikov za velike občine, ki imajo nad 40.000 prebivalcev. Pri tem je merodajno zadnje ljudsko štetje. (Člen 8).

Člen 9. Volitev se vrši na podlagi sorazmernega zastopstva z obveznimi kandidatskimi listinami. Volivni imeniki se morajo razgrniti za 8 dni na splošen vpogled. Tekom te dobe se smejo vlagati pismeni ugovori ali reklamacije, in sicer za vsak slučaj posebej. O reklamacijah razsojajo okrajna glavarstva, v Ljubljani pa deželna vlada. Te razsodeb se končoveljavne.

Člen 10. V mestnih občinah z lastnim statutom mora magistrat dati volivne imenike razmnožiti in jih proti povračilu napravni stroškov izročiti vsakomur, ki to zahteva. V ostalih občinah mora biti vsakomur svobodno, da si ob uradnih urah imenike prepíše.

Člen 12. Volitev se mora na predpisani način razglasiti vsaj štiri tedne pred izvršitvijo.

Člen 15. Občinski odborniki in namestniki se volijo po obveznih kandidatskih listah. Liste morajo obsegati toliko kandidatov in namestnikov, kolikor je občinskih mandatov. Dvoje ali več kandidatskih list v eni in isti občini se lahko zveže.

Člen 28. Volitve vodijo volivni odbori, sestavljeni iz župana ali enega občinskega svetovalca kot predsednika, iz enega občinskega odbornika in iz enega predstavnika ali namestnika kandidatskih list.

Člen 30. in 32. Volivno opravilo je javno, glasovanje tajno in se vrši s kroglicami. Postopanje je isto kakor pri volitvah v konstituanto.

Člen 64 a. Prve občinske volitve se razpišejo na temelju pravomočnih volivnih imenikov za ustavotvorno skupščino 28. nov. 1920. Samo v občinah, kjer bi bilo vsled predpisanih omejitev v teh volivnih imenikih vpisanih razmeroma malo voliv-

nih upravičencev, more deželna vlada odrediti sestavo novih imenikov.

Delavska zavarovalnica proti nezgodam.

Zelo občutno breme, ki ga danes nosijo posebno stavbne in nekatere druge obrti, seveda samo v naših pokrajinah, ker v južnih krajih tega bremena sploh ne poznajo — je goriimenovana zavarovalnica. Nimamo gotovo nič proti zavarovalnici, in smatramo, da je to vendar socialna pridobitev, ki naj bi se čimprej razširila na vso državo. Vendar pa smemo trditi, da zavarovalnica, zasnovana po načinu, kakor je danes, gotovo ne odgovarja svojemu namenu. Prispevki, ki jih mora plačevati le delodajalec, niso v nikakem razmerju z rentnino, ki jo dobiva poškodovanec. Sicer pa, kakor trdi zavarovalnica, je to le začasna ustanova. Mislimo pa, da bi morala tudi začasna ustanova predložiti javnosti, oziroma interesentom letne zaključke, da imajo ti vpogled v poslovanje. Zavod posluje čisto enostavno v smislu prejšnjih naredb in zakonov, pobira isto višino odstotkov od izplačanih mezd kot prej, četudi so se mezde zvišale približno dvajsetkratno. Iz tega sledi, da je tudi prispevek najmanj dvajsetkrat tolik kot prej. Logično bi torej bilo, da se upravni strošek kakor tudi prispevek podvajsetorita. O upravnih stroških nam sicer ni znano, ker kot že rečeno, zavod do sedaj interesente ni obveščal.

Zvedeli pa smo od onih, ki jim zavod deli rente, da te daleč zaostajajo za podvajsetorenjem. Kar nas še bolj razburja, je pa okoliščina, da se zadnjič, povodom pravnih zadev nekega tamošnjega uslužbenca, sodišču niso hoteli predložiti gotovi spisi. Vse to pa bi bilo le bolj sekundarnega pomena. Glavno, kar je, je prvič to, da naj se zavod osnuje za vso državo, ali pa naj se še pri nas odpravi, drugič, da naj se pri preosnovi zavoda spremeni njega bistvena točka, — da se iz kapitalije plačajo rentnine, ker je na ta način potrebno ogromnega kapitala, ki naj ga spravijo podjetniki skupaj. Tretjič, da naj zavod dobi od bivše tržaške, oziroma graške zavarovalnice nanj pripadajoče zneske povrnjene.

Prispevek v odstotkih je na vsak način previsok, saj znaša pri nekaterih obrtih do 7 odstotkov. Tudi vrste niso prilično razdeljene, če vzamemo n. pr. nevarnostni razred pri stavbni stroki; za vsa podvzetja srednja vrsta, ko je vendar gotovo, da je pri malih zgradbah na deželi nevarnost poškodbe veliko manjša kot pa pri velikih zgradbah v mestu.

Kako vendar pridejo podjetniki iz krajev, ki so prej pripadali avstro-ogrskega ozemlja, do tega, da se jih z vsem obrem-

njuje in sicer naj obvelja vse staro, kakor tudi to, kar so imeli drugje posebej, pa še nova skupna bremena, katerih smo mi radi boljših, urejenih razmer bolj deležni.

Obrtništvo in centralizem.

Vsak dan se vrše seje ustavotvorne skupščine in te seje imajo vedno bolj in bolj zanimivo sliko, ker se vrše brez večine. Centralistično gibanje je privedlo našo državo na rob propada. Kar si ne bi bil ob srečnih dnevih leta 1918. nikdo mislil, to smo danes dosegli, da je namreč vladanje v rokah popolnih centralistov.

Kdor seveda noče tako plesati, kot mu ti gospodje godejo, ta mora samo od strani gledati. Slovensko ljudsko stranko, ki zavzema odločno stališče avtonomije, ki se je vedno borila in se še bori za samoupravo, seveda centralisti najbolj črte. Politika, ki se danes izvaja, nima bodočnosti. Seveda je centralistom veliko pripomogel tudi hrvaški vodja Radić z svojo odsotnostjo. Ker se on, kot zastopnik cele Hrvatske, ni udeleževal sej, je bila SLS prepuščena skoro sama sebi in kaj čuda, če ni bila kos vsem nasprotnikom!

Kar pa nas posebno zanima, je obrtniško vprašanje. Že gledamo sadove naše centralistične vlade. Navodila in nasvete dobivamo iz Beograda, kjer za naše razvito obrtništvo še skoro smisla nimajo. Gospodje, srbsko in naše obrtništvo se razlikuje kot noč in dan in kaj čuda, če bi po našem skromnem mnenju morala biti tudi navodila, sklepi in ukrepi različni. Toda v Beogradu se te razlike zavedajo samo pri obrtniških — dolžnostih, če smemo tako imenovati davke. Seveda je pa dolžnost le ona zahteva, ki se lahko izvrši; če naše obrtništvo lahko zmaguje tudi davke, je pa druga.

Nasprotno pa vidimo, da naša domača obrt in trgovina hitro propada, vsak je prepuščen sam sebi. Država, ki ima sredstev za vse drugo na razpolago dovolj, za obrtništvo in njega povzdigo, nima. Pri tožbe prihajajo od vseh strani, nezadovoljnost se širi vsepovsod. Naj bi si vendar belgrajski gospodje pogledali enkrat naše obrtništvo bolj od blizu in iz obrtnega stališča! Onim, katerim je obrtni stan količkaj na srcu, bi se morali zavedati svoje vzvišene naloge, skušati bi morali preprečiti take očito krivične zahteve, kot se sedaj dogajajo.

Toda zdi se, da imajo dovolj posla z drugimi stvarmi, obrtnike pa prepuščajo samega sebi!

Ne zamerite pa odkriti besedi: Obrtnik si bo pomagal tudi sam s svojo pomočjo; če bo pa to služilo ravno za ugled države, to pa premislite vi, ki ga sedaj tla-

čite na neznošen način. Krivda ne bo padla na obrtnika, ampak na vas, ki ga bode do tega koraka privedli in primorali.

Če si hoče kako stvar preskrbeti, ga tare uvozna, če hoče kaj prodati, pa izvozna carina. Nakopali ste mu še zloglasni pridobinski davek, ki presega že vse njegove moči. Tako obrtništvo s strahom pričakuje bodočnosti; edino, kar mu še lajša prežalostno stanje, je upanje in prepričanje, da tako ne bo šlo dolgo časa.

Obrtništvo je preživelo že več kriz in bo šlo tudi preko slednje; centralistične težnje bodo prenehale in če Bog da, bomo dihal res v svobodni in prosti Jugoslaviji.

Obrtni kredit.

Marljivost in znanost sta čednosti, brez katerih obrtnik težko izhaja. Za samostojno obratovanje je potrebno poleg tega še kapitala in kredita. V Nemčiji imajo zakonito določbo, da mora vsak, ki začne samostojno obratovati, izkazati gotovo začetno glavnico. Ni povsem napačna ta odredba, ker se s tem gotovo rekrutira boljše in solidnejše obrtnike. Pri veliki večini obrtnikov pa primanjkuje pozneje kapitala, četudi imajo pri nastopu nekaj premoženja, ali vsaj kakega bogatega strica, ki jim založi osnovno glavnico. To se danes tem bolj kaže, ker moramo računati vedno le z velikimi številkami. Obrtnik kakor mali trgovec morata blago plačevati večinoma že naprej. Preden pa naročeno blago dospe, minejo tedni in celi meseci, posebno, če pomislimo na blago, naročeno v inozemstvu. To je vzrok, da mora danes samostojen podjetnik razpolagati s precejšnjim kapitalom.

In kje naj dobi ves ta potreben kapital? Čestokrat ne poseduje razen napravne glavnice, orodja, strojev in nekaj obrtnega kapitala, nikakih nepremičnin. Vsekako je tu neizogibno potrebno zaupanje pri denarnih zavodih, ki naj bi mu nudili kredit. Potreba po kapitalu se pa danes ne kaže še v tako akutnem štadiju, ker denarja je danes še dovolj; kar se pa bo v bližnji bodočnosti gotovo izpremenilo. K tej izpremembi bo posebno pripomogla urejenost naše države, naše valute in investicija kapitala v gospodarske naprave; za prometni kapital bodo slabši časi, na katere se moramo že sedaj pripravljati. Priprava obstoji posebno v tem, da z razpoložljivimi denarnimi sredstvi štedimo ter osebni konsum kolikor toliko omejimo. To bi bilo marsikakemu obrtniku, posebno v večjih mestih priporočati. Nikakor pa ni hvale vredno in tudi ne trajno, da se ta večji konsum naprti na naročnika. Vseled

previsokih cen se marsikdo premisli z naročili. Seveda imajo na tem največjo krivdo razna velepodjetja in veletrgovine, ki hočejo vpeljati za razne predmete popolni monopol in pri tem nastavljajo naravnost ogromne odušne cene. Vzemimo n. pr. razni stavbeni material, železnino in manufakturo.

Kaj pa s prihranki? Da se povrnejo, priporočamo večjega štedenja. Če imamo pri kakem denarnem zavodu naložen naš mali kapital, imamo od tega dvojno korist. Prvič se, nam shranjena vsota obrestuje in drugič, kar je še bolj važno, smo zadobili kredit, to je denarni zavod ima do nas večje zaupanje za slučaj posojanja. Kredit pa je oni temelj, oni faktor, ki igra pri trgovcu in obrtniku največjo vlogo.

Iz malega raste veliko. Vlagati večkratne, četudi majhne vsote, t. j. soliden kapital. Najbolje je, da si otvorimo pri denarnem zavodu tekoči račun, t. j., zaprosimo kredita, za katerega moremo dati različna kritja. Brez takega tekočega računa danes soloh ni mogoče uspešno delovati. Po deželi navadno posojujejo le proti zadolžnicam. Kazalo bi sčasom tudi nekoliko preuredbe. Za večje kmete in obrtnike bi bil zelo dobro došel zavod, prikrojen nekoliko v bančnem smislu. V Ljubljani je najboljši zavod te vrste »Obrtno-kreditna zadruga«, ki je svoje poslovanje zelo povečala in ki daje v prvi vrsti kredite obrtnikom in trgovcem pod najugodnejšimi pogoji. Sprejema pa tudi hranilne vloge in jih prav dobro obrestuje. Zavod stoji popolnoma na solidni podlagi; uporabljajo ga po večini obrtniki. Eventuelni dobiček se porabi v obrtne namene.

Obrtniška sekcija gospodarskega sosveta v Beogradu.

Kot poseben oddelek gospodarskega sosveta v Beogradu, ki je zboroval od 3. do 5. februarja t. l. v Beogradu, se je konstituirala obrtna sekcija. Glavni predmeti njihovih sej so bili: preskrba cenejšega obrtnega kredita, obrtne bolniške blagajne in zavarovanje za starost in onemoglost za obrtnike.

Glede prve točke se je sklenila naslednja resolucija:

Da bi se obrtna produkcija ojačila in razvijala do maksimalne možnosti, ne zadostuje privatna iniciativa, ampak je potrebna državna pomoč. Posebno velja to za obrtni kredit. V tem pogledu je potrebna državna akcija z državnim kapitalom od 100.000.000 din. Sprva bo zadostoval kapital od 50.000.000 din., ki se bo moral sukcesivno povečati. Osnovati bo treba s posebnim zakonom državni denarni zavod,

ki bo organiziral vse delo te akcije. Obrtne zadruge plačajo istotako v centralni državni denarni zavod svoje prispevke. Uprava zavoda naj bi bila sestavljena polovica iz državnih strokovnih uradnikov, polovica iz zastopnikov obrtnih organizacij. Nadzorstvo bi bilo sestavljeno po istem načinu. Kredit bi se dovoljeval v prvi vrsti izrazitim obrtnim gospodarskim zadrugam. Dokler se zadružništvo ne razvije v širšem obsegu, bi se kredit lahko dovoljeval tudi posameznim obrtnikom. Poedinci bi po preteku dveh let ne dobivali več kredita, nego samo zadružniki preko svojih zadrug.

Ministrstvo trgovine in industrije se naproša, da osnuje v svojem resortu poseben oddelek za obrtno zadružništvo in kredit.

V svrhu realizacije te obrtne kreditne akcije je vpostavil minister dr. Kukovec v bodoči letni proračun izdatno vsoto.

Glede zavarovanja je obrtna sekcija gospodarskega sosveta sklenila, da naj ministrstvo še natančno proučuje obrtno bolniško zavarovanje. Zavarovanje za smrt in onemoglost naj bi bilo začasno prostovoljno.

V to svrhu naj bi obrtni penzijski fond v Beogradu, ki obstoja že za Srbijo, raztegnil svoj delokrog čez celotno ozemlje Jugoslavije.

Davek na vojne dobičke.

Na povabilo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani so se zbrali dne 25. januarja t. l. zastopniki gospodarskih in stanovskih korporacij in organizacij v ta namen, da se posvetujejo o korakih, katere bi bilo storiti spričo prevelike izmere davka na vojne dobičke, ki zadeva gospodarske kroge. Po poročilu zborničnega referenta se je odobrila predložena spomenica ter so se formulirali predlogi. Sklenilo se je poslati spomenico finančnemu ministru, trgovskemu ministru, delegatu finančnega ministrstva v Ljubljani. Sklenilo se je nadalje zainteresirati parlamentarce posameznih skupin ter naprositi člane Gospodarskega sveta, da spravijo vprašanja na razgovor v predstojećem zasedanju. Gospodarske korporacije priznavajo upravičenost davka na vojne dobičke, stoje pa na stališču, da davek ne more in ne sme segati tako daleč, da bi povzročil gospodarsko nesrečo. Spomenica postavlja sledeče postulate: 1. Davčna skala zakona z dne 16. februarja 1918, drž. zak. št. 66, je skrajni mejnik obdačbe vojnih dobičkov, katero bi moglo naše gospodarsko življenje prenesti. Vsako višje davčno breme bi segalo predaleč. Sedaj veljavne določbe je nadomestiti z davčno skalo citiranega zakona. 2. Ravnovesje našega gospodarstva je ogroženo, ako se vnovič obdavčijo prva vojna leta, ki so gospodarsko že zaključena, njih donos konsumiran, odnosno investiran. Naknadna obdavčitev gospodar-

sko že zaključenih let je nedopustna in nesprejemljiva tudi zategadelj, ker obsega čas, ko še ni obstojala naša država. 3. Pri ugotovitvi davčne podlage je pripoznati odbitnost dohodnine in vojnega davka. 4. Dohodki, ki so se svojčas pri prirejanju osebne dohodnine ugotovili in contumaciam davkoplačevalca, ne morejo služiti za podlago odmere davka na vojne dobičke. V takih primerih je neobhodno potrebno, da se uvede novo postopanje. 5. Aktivirati je takoj in brez odlaganja v Sloveniji davčne komisije, ki bodo sodelovale pri prirejanju osebnih davkov. Preteklo soboto je deputacija gospodarskih korporacij izročila gospodu finančnemu delegatu spomenico osebno ter imela priliko, izraziti svoje prošnje in želje gospodu delegatu še v nekaterih drugih davčnih vprašanjih.

Strokovne vesti.

Domači izum.

Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je razstavil v izložbenem oknu zločljiv stol, kateri je izum g. Josipa Bajde, mizar-skega mojstra v Šiški. Glede podrobnosti o tem stolu, se je v naših listih že pisalo. Stol vzbuja splošno pozornost vsled svoje praktične uporabe, ker se da uporabljati kot postelja in kot fotel. Razpečevanje tega stola je prevzel g. Jager, tapetnik v Ljubljani, Komenskega ulica št. 12.

Razno.

Ministrske večerje. Kakor poročajo belgrajska demokratska glasila, so uvedli demokrati »lepo novost«: Belgrajski demokratski trgovci so začeli prirejati za demokratske ministre večerje, pri katerih ministri podelijo trgovcem poročila o vseh tekočih vprašanjih in dogodkih. Prva taka večerja se je vršila te dni pri »Grški kraljici«. Navzoči so bili prav vsi demokratski ministri od Pribečevića do Kukovca in vsi so po okusni večerji zgovorno zadostili radovednosti gostoljubnih trgovcev. Kakor naglašajo poročila, so bili s prireditvijo vsi zadovoljni in so sklenili, da se bodo taki sestanki redno vršili. Večerja je trajala do ene po polnoči. Da bodo pri teh večerjah, če so tudi drage, trgovci prišli na svoj račun, ni nobenega dvoma. Le žal, da bodo te večerje koncem koncev plačevali konsumenti brez razlike političnega mišljenja. In ta stran teh večerij je za ljudstvo brez dvoma dokaj bolj pereča: kakor pa kancelarparagraf, ki ga ljudstvu tišče v usta taisti demokratski ministri.

Izprememba izvozne carinske tarife. Po brzojavnem obvestilu glavne carinarnice v Ljubljani o. br. 9802 je Ekonomsko-financijski komite ministrov dne 19. februarja t. l. odobril novo izvozno tarifo, po kateri so od izvozne carine oproščeni predmeti iz sledečih števil: dosedanje izvozne tarife. (Uradni list z dne 20. avgusta 1920, št. 96.) Št. 33 točka druga in četrta in sicer samo za salamo, razne klobasice, švargle (nadevano meso) in mortadelo. Iz št. 51 lesno oglje v kosih, prahu ali briketirano, iz točke 52a in b vse druge vrste moke razen pšenične in zdroba, iz št. 75 cement dalmatinskega izvora, medtem ko se za drugi cement plača 10 dinarjev za 100 kg, da-

lje predmeti točke 84 mila in prali sredstva, iz točke 86 surov glicerol, iz št. 108 vsi ostali produkti suhe destilacije razen metilovega alkohola, formaldehida, kreozota, kalcijevega acetona in olja za impregniranje, iz točke 109 sortirane krpe iz jute in barvane bombažne krpe, iz št. 113 izdelki iz človeških las, iz št. 127 rdeča in bela lepenka. Podrobni tekst izvozne tarife, ki je znatno znižana, izide v najbližji številki »Službenih Novin«. Tarifa je stopila 19. februarja 1921 v veljavo.

Državni dohodki. Državni dohodki iz taks so meseca januarja znašali 9.611.513,28 dinarjev (4krat več nego v istem mesecu pr. l.) Od januarja 1920 do 31. januarja 1921 znašajo ti dohodki 83.419.142,97 dinarjev. Za ta čas izkazuje proračun samo 38.632.066,42 dinarjev.

Zvišani dohodki državne trošarine. Do dohodki iz državne trošarine lepo napredujejo. Znesek vplačane trošarine se zelo približuje znesku, ki ga predvideva državni proračun. Tako je bilo iz tega davka meseca januarja t. l. v vsej državi plačanih 17.737.249 dinarjev, dočim se je v istem mesecu lanskega leta plačalo vsega skupaj 5.473.302 dinarja, torej trikrat več kot lani. Od začetka proračunskega leta, t. j. od 1. julija, do konca januarja 1921 je bilo skupaj vplačanih 82.135.395 dinarjev.

Trgovinski dogovor s Italijo. V ministru za trgovino in industrijo se vrše priprave za sklepanje trgovinskega dogovora s Italijo. V ta namen se sestavi posebna komisija, ki bo zbirala ves potreben material. Čim bo njena naloga končana, bodo italijanski delegati pozvani na porazgovore, ki se bodo vršili v Beogradu.

Plačevanje taks za sodne izpite. Minister za pravosodje je izdelal novo naredbo glede plačevanja taks za polaganje sodnih izpitov.

Državni dolg Narodne banke. Iz bilance Narodne banke od 31. decembra 1920, ki je bila nedavno objavljena, je razvidno, da naša država dolguje Narodni banki 3293 milijonov dinarjev. V prometu se nahaja novčanic za 3344 milijonov dinarjev. V kritje teh novčanic je država zastavila svoje domene v znesku 2138 milijonov dinarjev.

Izterjanje dohodnine in plačarine, ki se pobira z odbitkom. Na prošnjo trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani je gosp. finančni delegat naročil vsem davčnim uradom, naj do nadaljnjega ukrepa izterjujejo dohodnino in plačarino, ki jo pobirajo potom odbitka zasebni službodajalci od svojih uslužbencev, ob zakonitih rokih, ne pa v smislu razglasa z dne 18. decembra 1920, št. 1601, po katerem naj se davki za čas od 1. januarja 1921 do 31. maja 1921 izterjajo takoj ne glede na zakonite roke.

Gremij trgovcev v Ljubljani je sklical za petek dne 4. t. m. nekaj svojih članov, da se posvetujejo o korakih, ki jih je treba storiti proti pravilniku o pobiranju davka na poslovni promet po objavljenem v Uradnem listu deželne vlade za Slovenijo št. 11/21. Medtem pa je finančna delegacija v Ljubljani objavila uradno, da je minister za finance z brzojavko z dne 2. februarja 1921 ta pravilnik začelno ukinil. Gremij trgovcev obvešča o tem svoje člane s pristavkom, da se že trgovski zastopniki v Beogradu protestirali proti pravilniku in da se bo vse storilo, da se le-ta v polnem obsegu in za vedno ukine.

Koliko nas velja poslanska zbornica? Naša ustavotvorna skupščina šteje 419 zastopnikov. Od njih dobiva predsednik skupščine vsak

dan 743 kron, mesečno 22.600, a letno 271.200 kron; podpredsednik dobiva na dan 680, mesečno 20.600, a letno 247.200 kron; tajnik dobiva na dan 559, mesečno 17.000, letno 204.000 kron. Od ostalih zastopnikov dobiva vsak dnevno po 480, mesečno 14.600, letno 175.200 kron. Skupno se izda za vse 419 zastopnikov dnevno 201.661, mesečno 6 milijonov 133.800, letno 73.605.800 kron. To je samo plača, a drugi stroški, ki tudi znašajo milijonske vsote, se še računajo ne. Koliko bi se dalo revnim ljudem s temi vsotami pomagati! Ko bi imelo ljudstvo od te skupščine kake koristi, bi nam gotovo ne bilo žal za te ogromne vsote a sedaj se gospodje nahajajo že 3 mesece v Belgradu — pametnega pa niso še nič sklenili, storili pa še manj.

Zastoj v naši industriji. Kakor sploh po svetu, tako se javlja tudi pri nas v industriji zastoj. Ena industrija ne more delati, ker nima surovin, pri drugi so stroji že v takem stanju, da je nevarnost, da se pokvarijo, tretji manjka premoga, četrto ovira vlada, peta ne more priti do izvoza itd. — tako, da se nobena ne more pohvaliti, da ji cveto rože. Nadalje imamo tudi tako industrijo, ki ne more vzdržati zunanje konkurence (vsled naših visokih proizvodnih cen zaradi dragih delovnih moči, in ki bo vsled tega morala prenehati s poslovanjem. Tak slučaj je v jeklaro v Guštanj (Koroško). To podjetje je v stanu proizvajati izredno veliko izdelkov, potrebnih za izdelovanje in popravilo vagonov. Tovarna je za to reč opozorila min. za trg, in obrt kakor tudi železniško, ali se za to ni nobeden zmenil. Tovarna od države ne prejema nobenih naročil, vagoni se nam pa kvarijo in razpadajo. Imamo slučaje, da je država v raznih tovarnah naročila predmete, katere je vzela, pa jih ni plačala, ali pa jih ni hotela ne vzeti in ne plačati. Zato pač ni čudno, če so gotove tovarne vsled tega, ker ni država izpolnila svojih obveznosti, na robu propada. Iz tega pa sledi pač eno, da na ministrske stolce spadajo strokovnjaki, ne pa kaki profesorji matematike, ki sicer znajo zapisati dijaku kaj lepo petico, toda na državne finance, narodno gospodarstvo in podobno se pa prav nič ne razumejo. Take baže mož je sedanjí finančni minister Stojanovič, ki spada v šolo med dijakke, ne pa na stolec finančnega ministra. Zato pač ni čudno, da obstoji delo računskih uradov, kar pride od finančnega ministrstva ali pa od delegacije le v večnem sestavljanju seznamov in skrizalj.

Carine prost izvoz knjig. Finančno-gospodarski ministrski odbor je na eni zadnjih sej zaključil, da se dovoli carine prost izvoz v našem jeziku tiskanih knjig.

Novi bankevi. Narodna banka je naročila v Ameriki nove novčance, (svojo izdajo) 10, 100 in 1000 dinarske. Desetdinarske bodo izvršene že to leto in se bodo takoj zamenjale s sedanjimi državnimi. Finančno ministrstvo je novčance odobrilo.

Izvoz živine in krme. Finančno-gospodarski ministrski odbor je dovolil carine prost izvoz krme za živino, ki je na transportu. Za države, ki mejijo na našo državo, se dopušča izvoz krme za 10 dni, a za ostale 15 dni.

Izvoz žita in drobnice. Ministrski finančno-gospodarski odbor je odločil, da se dopusti svoboden izvoz koruze, ječmena in rži ter vseh ostalih pridelkov, za katere niso bili predvideni tarife. Za izvoz se plača za 100 kg pšenica 30 din., oves 10 din., krompir 5 din., ovce 30 din., in koze 20 din.

Izvoz življenjskih potrebščin v kraje, ki nam pripadajo po rapalski pogodbi. Ekonomsko finančni komitet je odredil na predlog finančnega ministrstva v seji dne 2. februarja t. l., da v principu odobri izvoz življenjskih potrebščin za prebivalstvo onih krajev, ki so bili okupirani od Italijanov in ki nam pripadajo po rapalski pogodbi, brez plačanja carine in osiguranja valute. Finančno ministrstvo je pooblaščen, da izda zadevne odloke. Izvoz se bo vršil pod kontrolo naših političnih oblasti. Carinska agentura ima poskrbeti za hitro rešitev tega odloka.

Slovenski prevod carinske tarife. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani je dala natisniti slovenski prevod sedaj veljavnega zakona o splošni carinski tarifi z maksimalnimi in minimalnimi postavkami ter pravili o tarifi. Knjiga obsega 23 pol velike osmerke in stane 80 kron. Pri naročilih po pošti naj se denar ne pošilja na naslov delegacije, temveč na »Gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani«. Na naročila brez denarja se ne ozira. Z izdajo te knjige je ustrezno nujni potrebi naših trgovskih krogov, ker jim bo olajšano vlaganje deklaracij brez posredovalcev. Knjiga pa bo dobro služila tudi učiteljem in učencem na tehniki, trgovski šoli, v železniških kurzi in tudi na obrtni šoli. Carinskega zakona delegacija nima več v zalogi, pač pa ima nekaj izvodov te knjige v zalogi še glavna carinarnica v Ljubljani, zato naj se zainteresirani obračajo s svojimi naročili naravnost na ta urad.

Proti veseljačenju in pijančevanju. Poverjeništvu za notranje zadeve je izdalo naslednjo odredbo: Veseljačenje in pijančevanje sta prekorajčila meje dopustnosti. Medtem ko nekateri sloji trpe lakoto in pomanjkanje, zapravljajo drugi denar čez vse mere in zapečujejo ljudstvo sploh k zapravljivosti. Vsled tega se odreja glede društvenih veselje, plesov na povabljene goste in drugih prireditve, ki se vrše izven gostiln in kavnarn, sledeče: 1. Alkoholne pijače se pri teh prireditvah smejo točiti in uživati le do 23. (triindvajsete) ure; 2. godba sme igrati le to 24. (štiriindvajsete) ure; 3. kaka taka prireditev se mora končati v takem času, da se dolični prostori najpozneje ob 1. uri popolnoma izprazni; 4. srednješolska mladina in osebe, ki niso izpolnile 18 leta svoje starosti, se takih plesov ne smejo udeleževati. Društva, ki bi se pri svojih prireditvah ne držala teh predpisov, se bodo razpustila. S tem odlokom se nikakor ne izpreminjajo predpisi glede policijske ure za gostilne in kavarne. Izjeme teh predpisov se nikomur in pod nobenim pogojem ne smejo dovoljevati. Poverjeništvu za notranje zadeve. Kremenšek, s. r.

Strojno olje. Odsek ministrstva za prehrano v Ljubljani ima v zalogi še približno 5000 kg strojnega olja po 29 K 30 vin. za 1 kg franko sod. Blago se prevzame in plača pri avtoreferatu deželne vlade v Ljubljani, Dunajska cesta 50.

Imamo mornarico! »Novosti« javljajo iz Kotora: Vojaške oblasti Francije so predale jugoslovanskim oblastem vojaške in mornariške objekte. Jugoslavijo je zastopal kapitan Grund. Francozi so izročili 12 torpedov in 2 vojni ladji in trdnjave na kopnem. Pri predaji so bile oddane častne salve. Na ladjah, na trdnjavi in po mestu vihrajo naše zastave.

Razdelitev lokomitiv bivše monarhije. Reparacijska komisija na Dumaju je sklenila,

da odpade na Avstrijo in Mažarsko 1503 lokomotive, na Jugoslavijo pa samo 177 lokomotiv. Da bodo s tem v Belgradu zadovoljni, o tem ni skoro nobenega dvoma, saj smo prepokorni otroci antante, skrbne Italije, divje Albanije itd. Podpišemo pa itak vsako pogodbo, če ne poprej, pa po polnoči enkrat, ko je že preveč šampanjca. Rapalska pogodba nas uči, kjer ni bilo Slovencev, pač pa židinja Vesničeva z ministrskim predsednikom, ostale gospe in gospodične zunanjih zadev.

Logatec in Rakek zopet pod Jugoslavijo. Dne 26. februarja so po dolgem času zasedle naše oblasti omenjene kraje. Ljudstvo je povsod radostno sprejelo naša zastopstva. Veličastni sprevedi so bili znak vsestranskega navdušenja.

Nov deželni predsednik. Centralna vlada v Belgradu je poslala novega deželnega predsednika g. dr. Baltića, kar se gotovo ne strinja nazbolje z avtonomijo.

Gospodarski sestanek. Gospodarske korporacije in organizacije v Ljubljani so se dne 25. jan. zbrale na poziv trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani k posvetovanju v ta namen, da zavzamejo stališče glede aktualnih davčnih vprašanj. Po poročilu žborničnega tajnika g. dr. Frana Windischerja se je sklenilo, vložiti spomenico na finančno ministrstvo in delegacijo ministrstva financ zaradi izpremembe določil glede novih eksekucijskih pristojbin v davčnem opominjevalnem in ru-bežnem postopanju. Nadalje se je sklenilo vložiti na pristojna mesta spomenico, ki se peča z nujno potrebno reformo plačarine, ki zadeva privatne uslužbence sedaj v preobčutni meri. Hkratu se je sklenilo, opozoriti finančno upravo na posledice razglasa delegacije ministrstva financ z dne 18. dec. 1920, ki določa, da se bodo prisilno izterjevali tudi davki, odpadajoči na čas z dne 1. jan. 1921 do 31. maja 1921 in v tej dobi naknadno predpisani davki za prejšnja leta ter da je za leta 1920/21 še nepredpisane davke plačati po višini zadnjega definitivnega predpisa. Določila so nesprejemljiva glede dohodnine in plačarine zasebnih nameščencev. Končno so se zbrani zastopniki gospodarskih korporacij posvetovali o korakih, ki jih je storiti zaradi predpisov davka na vojne dobičke. Upravičenost tega davka se priznava, ali obstoječa določila so taka, da gredo preko razumne mere in prete prizadejati v kritični dobi našemu gospodarstvu nepopravljivo škodo. Sklenilo se je započeti na merodajnih mestih akcijo, ki naj doseže znižanje horendne davčne skale, preprečitev naknadnega obdačenja za prva vojna leta ter brezodložno aktiviranje davčnih komisij.

Listnica uredništva. Vse cenjene naročnike najljubneje prosimo, naj pri eventualnih reklamacijah blagovolijo vedno pristaviti, pod katero številko prejemale glasilo. Na ta način bo upravnistvu prihranjenega veliko časa, ki se ravno z iskanjem po imenikih izgubi; cenjenim naročnikom pa bo hitreje in točneje ustrezno. Prosimo, vpoštevajte to!

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani. Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Cementne cevi

različnih
dimenzij,
najboljše

kakovosti in lastnega izdelka,
ima po primerno nizkih cenah
v zalogi — trdka

Ivan OGRIN, Gruberjevo nabrežje 6.

OBRTHA CENTRALA V LJUBLJANI

PRAŽAKOVA ULICA 3

ponuja po zmerni ceni:

traverze 30 cm profil,
portlandcement,
zidarsko orodje,
kemnolomske droge,
branje,
lopatke,
kladiva,
žico.

Orodje za ključavničarje:

nakovals,
ortalne ragle,
rezalnike,
spaljala in
skarje za pločevino.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je
največja slovenska posojilnica in
je imela koncem leta 1918 nad
43 milijonov kron vlog in nad
1.100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposred-
nim državnim nadzorstvom.

VAŽNO ZA VSAKEGA OBRTRNIKA!

Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani

priporoča obrtnikom v nakup sledeče knjige:

Obrtno pravo in delavsko zavarovanje. Sestavil dr. Bogumil Senekovič.
Stane 10 K. — Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega
šolstva drugod in pri nas. Spisal Mihael Presl, profesor na drž. obrtni šoli
v Ljubljani. Stane 14 K. Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Se-
stavil Henrik Podkrajšek, profesor na drž. obrtni šoli v Ljubljani. Stane 12 K.

Obrtniki, izobrazujte se!

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopa ra-
čunov, eskomptira menice itd.

Obrtna centrala v Ljubljani

za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, r. z. z o. z.

Pražakova ulica št. 3

sprejema naročila za vsa stavbna
in druga opremna dela, posebno na-
ročila za večje naprave, kontorje,
šole, zasebna stanovanja itd.

oddaja pa tudi v večjih množinah
razna dela posameznim članom —
obrnikiom. V slučaju potrebe nudi
tudi potrebno orodje.

Načrte, stroškovnike in druga tehnična mnenja ob poverbi dela brezplačno.

Stavbna pisarna Ivan Ogrin

Ljubljana,

Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna
dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje
načrte in proračune.

Delo solidno. ☐ Primerno nizke cene.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omejj. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vrtljev, slamo- in
reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega
blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

☛ Lastna izdelovalnica in preka/evalnica klobas. ☛

Lastna zeljarna.

Uzajemna zavarovalnica

v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Karol Majce i drug

čevljarški mojster

Radeckega cesta št. 6

se priporoča za vsa

v čevljarstvo stroko spadajoča dela.

Prodaja izgotovljene čevlje in čevljarске potrebščine.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Šiški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Delniška glavnica: K 30,000.000.—.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana

Centrala:

Trst.

Podružnice:

Dubrovnik,

Dunaj,

Kotor,

Metković,

Opatija,

Split,

Šibenik,

Zader.

Ekspozitura:

Kranj.

Sprejema vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjume na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.

Rezerve: nad K 10,000.000.—.

Pohištvo iz upognjenega lesa je trpežno,

Naročila sprejema tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva: **udobno, poceni.**

I. BAHOVEC nasl.

Duplica, p. Kamnik.

Kompletne oprave za hotele, gostilne, restavracije, kavarne, šole, zavode, gledišča, dvorane i. dr.

Fine z usnjem tapetane garniture za stanovanja. Založniki in trgovci dobe posebne popuste.

Vsakovrstne slamnike

gg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča **FRANJO CERAR**, tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

Gospodarska banka

v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadrúžne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x